

Ο ΦΙΛΟΣ

ΤΗΣ

ΝΕΟΛΑΙΑΣ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

Τεύχος ΙΒ'. Φεβρουάριος 1861.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Στοχασμοὶ αὐτοσχέδιοι Κοραΐ. (Συνέχεια).—Ἡ πρώτη ἐκ τῶν περὶ Αἰγύπτου ἐπιστολῶν τοῦ ἄγγλου περιηγητοῦ Savary.—Περὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ τῆς πτώσεώς της.—Ἡ ἐρυθρὰ καινία.—Εἰδοποιήσεις.

Ὁ Αναξαγόρας προσκληθεὶς ν' ἀφιερῶσθαι ὄραν τινα εἰς τὰς ὑποθέσεις του, ἀπεκρίθη· τοῦτο ζητεῖτε εἰς ἐμὲ, ἕστις προτιμῶ μικρὰν βανίδα σοφίας ἢ πῖθους πλούτου;

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Κωνσταντίνου Ρωσσολίμου.

1861.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΩΝΡΙΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ἐκ τῶν ὀλίγων, οἵτινες ἀπεπειράθησαν νὰ συμπληρώσωσι τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, εἶναι καὶ ὁ Γάλλος φιλέλληγ Ῥαφανέλ, οὗτινος ἡ ἱστορία ἐκθέτουσα ὅσον οἶόν τε ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος, καὶ μεγίστης ἀξίας εἶναι καὶ ἀφορμὴν οὐ σμικρὰν διδοει εἰς ἀκριβεστέραν ἐρευναν τῶν χρόνων τούτων. Τούτων ἕνεκα ἐνόμισα ὡς τὸ μόνον ἀντάξιον νὰ ἐξελληνίσω τὸ σύγγραμμα τούτο, οὗτινος τὸ περιεχόμενον ἐν συνόψει εἶναι τὸ ἑξῆς.

Ὁ συγγραφεὺς προτάξας ἐν εἶδει προοιμίου τὰ κυριώτερα τῶν αἰτιῶν τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, διηγῆται ἀκολουθῶς τὰ τῶν Ἑλλήνων δεινὰ καὶ τὰς κακώσεις, ὅσας ὑπέστησαν ὑπὸ τὴν βάρβαρον τυραννίαν τῶν Τούρκων, τὴν κατὰ σαιν εἰς ἡν κατήτησαν. Πότε ἤρχισαν νὰ σκέπτονται περὶ τῆς ἰδίας ἀπελευθερώσεως· οἷους καὶ πόσους ἀγῶνας ἀνεδέχθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον· ὁποίας συνεισφορὰς προσήνεγκον οἱ πλοῦσοι ὁμογενεῖς, καὶ ἰδίως οἱ ἔμποροι, οἷους ἀτρότους κόπους κατέβαλον οἱ τοῦ γένους λόγιοι, οἷον αὐταπάρησιν ἔδειξαν πλοῦσοι καὶ πεπαιδευμένοι ὑπὲρ τῆς εἰς τὴν φίλην πατρίδα εἰσαγωγῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Πῶς καὶ πότε εἰσηλθον οἱ Ἕλληγες εἰς τὰ Τουρκικὰ πράγματα. Πῶς καὶ πότε οἱ Ἕλληγες ἐλπίσαντες νὰ λάβωσι βοήθειαν παρὰ τῶν ξένων ἠπατήθησαν ὑπὸ τούτων, καὶ μετὰ πολλὰς ἀπάτας ἐνόησαν ὅτι εἰς ἐκυτοὺς μόνους ὤφειλον νὰ ἐλπίσωσι τὴν ἀνάγκησιν τῆς ἰδίας αὐτονομίας. Ποῖα ὡς πρὸς τούτο μετήλθον μέσα. Πόσην φρόνησιν ἔδειξαν. Πῶς ἀπέκρουσαν τὰς κατ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Τούρκους εἰσηγήσεις καὶ νοουθεσίας τῶν ξένων διπλωματῶν, προμαντευσάντων τοὺς σκοποὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ διεγειράντων τὰς ὑπονοίας τῶν τυράννων. Καὶ τέλος, πῶς παρεσκεύασαν καὶ διεξήγαγον τὸν μέγαν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τοῦ 1821 καὶ ὁποῖοι ἀνεδείχθησαν κατ' αὐτόν. (κ. τ. λ.)

Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου, συνισαμένου ἐκ 15 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, ὠρίσθη εἰς δραχ. 3 πληρωτέας ἅμα τῇ παραλαβῇ αὐτοῦ.

Ἀθήνησι τὴν 4 Ἰανουαρίου 1861.

Ὁ μεταφραστὴς

Κ. Κοκίδης.

(Ἐκ τῆς ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ).

Ο ΦΙΛΟΣ

ΤΗΣ

ΝΕΟΛΑΙΑΣ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ.

ΤΟΜΟΣ Δ'

Τεύχος ΙΒ'.

Ζάκυνθος 1861.

Φεβρουάριος.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΙ

περὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης.

(Συνέχεια).

Εἶναι τι μέρος τῆς Γραμματικῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξετάζονται οἱ Σολοικισμοί, ἢ αἱ Σολοικοφανεῖς συντάξεις τῆς γλώσσης. Ἀφίνω κατὰ τὸ παρὸν τοὺς γελοιώδεις ὁρισμοὺς ἢ ἐξηγήσεις τῆς λέξεως, Σολοικισμός. Ἀρκεῖ νὰ εἶπω μὲ τοὺς Στωϊκοὺς, ὅτι εἶναι «λόγος ἀκατάλληλος συντεταγμένος». Διὰ νὰ καταλάβῃ τις ὅμως τὸν ὅρισμόν τούτον, χρειὰ πρὸ πάντων νὰ ἐξεύρῃ τί εἶναι καὶ νομίζεται Ἀκατάλληλον εἰς τὰς γλώσσας. Δύο λογῶν κανόνας ἔχουσιν αἱ γλώσσαι· οἱ πρῶτοι καὶ θεμελιώδεις εἶναι κανόνες φυσικοὶ, οὕτως ὀνομασθέντες, διότι ἡ νομοθεσία των ἠκολούθησε τρόπον τινὰ τὴν φύσιν αὐτῆν τῶν πραγμάτων. Κατὰ τοὺς κανόνας τούτους, αἱ δεκτικαὶ γενῶν, ἀριθμῶν, καὶ προσώπων λέξεις πρέπει νὰ συντάσσωνται πρὸς ἀλλήλας ταυτογενῶς, ταυταριθμῶς καὶ ταυτοπροσώπως· καὶ ἡ τοιαύτη σύνταξις ὀνομάζεται Κατάλληλος, καθὼς ἡ ἐναντία ταύτης λέγεται Ἀκατάλληλος, ἢ γου Σολοικισμός. Ἐὰν εἰς τούτον τὸν τρόπον θεωρηθῇ τὸ Κατάλληλον, δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις δὲν σολοικίζει· καὶ τὸν Σολοικισμόν πρέπει νὰ ζητῆς εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας (1), καὶ ὄχι εἰς τοὺς Σόλους τῆς Κύπρου, ἢ τῆς

(1) Καὶ τούτο ἐνόει ὁ Ῥωμαῖος Γραμματικὸς Διομήδης, ὅταν ἐλεγεν ὅτι ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος ἀγαπᾷ τοὺς σολοικισμοὺς· *Attis, que brevitati studet, admittit solæcismos, quos cum docti fecerint, non solæcismi, sed σχήματα λόγου appellantur.*

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Κιλιτίας. Ὅθεν πρέπει νὰ ζητήσωμεν, παρὰ τὴν Καταλληνίαν τῆς φύσεως, ἄλλην Καταλληνίαν, ἥτις δὲν εἶναι ἀνάρμοστον νὰ ὀνομασθῇ Καταλληνία τῆς χρήσεως. Ἰδοὺ πόθεν ἐγεννήθη αὕτη.

Ὅταν τὸ πεπαιδευμένον μέρος τινὸς ἔθνους ἐπιχειρῇ νὰ φέρῃ τὴν γλῶσσαν εἰς τελειότητα, ἄλλο δὲν κάμνει παρὰ νὰ τὴν καθαρίζῃ ἀπὸ τὰς ἀκαταλληνίας. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ αὕτη ἡ κάθαρσις ἔχει ὄρια, οἱ λόγιοι νομοθέται τῆς γλώσσης ἀναγκάζονται ν' ἀφήσωσιν εἰς αὐτὴν καὶ τινὰς ἀκαταλληνίας, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσιν Ἐξαιρέσεις τῶν φυσικῶν κανόνων. Εἰς ταύτας πρόσθεσις καὶ τὰς ἀκαταλληνίας, ὅσας ἢ γλῶσσα, καὶ ἀφ' οὗ τελειωθῇ, προσλαμβάνει, διὰ τὴν φυσικὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν μεταβολὴν κλίσει· κλίσει τόσον σφοδρότεραν, ὅσον εἶναι τὸ ἔθνος περιεργότερον, ὅσον ἔχει ψυχὴν πλέον εὐαίσθητον. Ἀφ' οὗ μίαν φοράν ἐπικυρώσῃ τῶν δοκίμων συγγραφέων ἢ χρήσις τὰς ἐξαιρέσεις, ἢ μεταβολὰς ταύτας, ἔπαυσαν πλέον νὰ ἦναι ἀκαταλληνίαι καὶ τόσον ἀπέχουν ἀπὸ τὸ νὰ λέγωνται Σολοικισμοί, ὥστε γίνονται τῆς γλώσσης Κομψότητες, καὶ κανόνες τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν καὶ γράφειν, τοῦλάχιστον πρὸς ὠρισμένον χρόνον διάστημα, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ ἡ γλῶσσα εἰς ἄλλην περιόδον, ἢ τελειώσεως περισσοτέρας, ἢ παρακμῆς καὶ φθορᾶς ἀναποφεύκτου. Συμπεραίνεται ἀπὸ τοῦτο, ὅτι δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ ὀνομάσῃ Σολοικὸν συγγραφέα ἔθνους σοφοῦ κανένα, ἂν δὲν διορίσῃ πρῶτον τὴν περιόδον τοῦ χρόνου, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε χώραν ἢ χρήσις τῆς παραβαινομένης καταλληνίας· καθὼς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐλέγξῃ ὡς παράνομον τινὰ πολιτικῶς, ἂν δὲν διορίσῃ τὸν χρόνον καὶ τὴν φύσιν τῶν πολιτικῶν νόμων τοὺς ὁποίους παρέβη.

Διὰ τί ἐμακρολόγησα περὶ τούτου; διὰ νὰ ἐλευθερώσω τοὺς σπουδάζοντας τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὸν ἄλογον ἐνθουσιασμόν διὰ συγγραφεῖς τινὰς Γραμματικῆς τέχνης, ἀνθρώπους (τὸ ὁμολογῶ καὶ ἐγὼ) σοφοὺς, ἀλλ' ὅμως ἀνθρώπους ὑποκειμένους εἰς ἀπάτην καὶ διὰ νὰ δεῖξω ἐν ταύτῳ, ὅτι Γραμματικὴν ὄρθην νὰ συντάξῃ τις δὲν εἶναι δυνατόν, ἐὰν δὲν ἐξεύρῃ τὴν φιλοσοφικὴν Γραμματικὴν τοῦ προφορικῶς λόγου, ἂν δὲν ἐξετάσῃ καὶ μάθῃ πρῶτον τὴν φύσιν τῆς γλώσσης, γενικῶς θεωρουμένης, ἂν δὲν ἔχῃ ἐννοίας ἀκριβεῖς ἐκάστου μέρους τοῦ λόγου, καὶ ἐὰν μὲ τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν δὲν διορίσῃ πρῶτον τὴν περιόδον τοῦ χρόνου, τὴν ὁποίαν ἐπιχειρεῖ νὰ προβάλλῃ ὡς κανόνα τῆς γλώσσης.

Ἰδοὺ τί με συνέβη ταύτας τὰς ἡμέρας· πρᾶγμα ἄξιον τοσαύτης σκέψεως, ὅσης ἐγένεν ἐκπλήξεως αἰτίον εἰς ἐμέ. Εἶναι τριάκοντα χρόνοι καὶ ἐπέκεινα ἀφ' οὗ ἔπαυσα ν' ἀναγιγνώσκω Γραμματικὰς. Ἐν-

θυμούμην τοὺς κανόνας, ὅσους εἶχα μάθει μὲ μεγάλην ἀηδίαν εἰς τὸν Λάσκαριν· ἀλλ' εἰς ποίαν τάξιν ἦσαν γραμμέναι τοῦ Λασκάρεως, ἢ τῶν ἄλλων αἱ Γραμματικαί, τούτου κἀνὲν ἔγχοι σχεδὸν δὲν μοῦ ἐμειναν εἰς τὴν μνήμην. Ὁ πλεόν παρὰ τοὺς ἄλλους λησμονηθεὶς ἦτον ὁ Θεόδωρος, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτο καὶ τὸν ὅποιον ὀλιγώτερον παρὰ τοὺς ἄλλους εἶχα μελετήσῃ (καὶ μὴ σκανδαλισθῇ τις ὅτι ὁμολογῶ χωρὶς ἐντροπὴν τὴν ἀμέλειαν τοῦ Θεοδώρου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σπουδὴν πολλοὶ καυχῶνται νὰ κατεδαπάνησαν τὸ ἀξιολογώτερον μέρος τῆς ζωῆς των). Ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ ἐμελέτων νὰ λαλήσω περὶ τῶν σφαλμάτων τῆς Γραμματικῆς, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐξετάσω τοὺς λησμονηθέντας Γραμματικούς. Ἐλάβον λοιπὸν εἰς χεῖρας τὴν τετραβίβλον Γραμματικὴν τοῦ Θεοδώρου, ὅταν ἤλθον εἰς τὸ περὶ Σολοικισμῶν τοῦτο μέρος τοῦ παρόντος σχεδιάσματος, καὶ ἐζήτησα τί λέγει περὶ αὐτῶν ὁ Θεόδωρος.

Τὸ περὶ Σολοικισμοῦ κεφάλαιον τοῦ Θεοδώρου περιέχει εἰκοσιεπτὰ παραδείγματα σολοικισμῶν· ἐν εἶναι ἀπὸ τὸν Μένανδρον· ἄλλο, τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο τοῦ Ἡσιόδου, «Σφέτερον πατέρ' ὑμνεῖσσαι», ἀντὶ τοῦ «Ἰμέτερον». Τὰ λοιπὰ εἰκοσιπέντε μαντεύσατε πόθεν τὰ ἔλαβεν, ὅσοι δὲν ἔχετε τὴν τύχην νὰ γνωρίζετε τὸν Θεόδωρον. Ἀπὸ κανένα συγγραφέα τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, θέλετε ἴσως εἰπεῖ, ἢ ἀπὸ κανένα ποιητῆν τῆς δωδεκάτης ἢ τρισκαίδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Λανθάνεσθε· εἶναι ὅλα ἀπὸ τὸν Ὀμηρον. Ὁ ἀμίμητος, ὁ μέγας, ὁ θεῖος Ὀμηρος, ὅστις εἶχεν ἑπτὰ πατρίδας, ἐπειδὴ τόσαι πόλεις συνερίζοντο διὰ τὴν τιμὴν τῶν γενεθλίων του, τοῦ ὁποίου τὰ ποιήματα μετεχειρίζοντο οἱ πατέρες ὡς κατήχησιν εἰς τὴν παιδείαν τῶν ἰδίων τέκνων (1), οἱ νομοθέται, ὡς ὄργανα τῆς προκοπῆς καὶ μελούσης δόξης τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους (2), καὶ οἱ συγγραφεῖς, καὶ ποι-

(1) «Οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὀμήρου ποίησιν μείζω λαθεῖν δοῦναι, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας πτοῖς βαρβάροις ἐνεκομίσασι, καὶ διὰ τοῦτο βουλευθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἐντιμὸν αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην, ἐν τε ταῖς τῆς μουσικῆς ἄλλοις, καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων (ισοκράτ. Πανηγυρ.)».

(2) Καὶ! τὰ τρόπαια τοῦ Μαραθῶνος, τῆς Σαλαμῖνος, τῶν Πλαταιῶν, εἰς ἕνα λόγον, εἰ τε μέγα καὶ λαμπρὸν κατέρωσαν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἦτον ἀποτέλεσμα τῶν πρώτων ἐκείων τιμῶν, τοὺς ὁποίους εἶχαν λάβει εἰς τὴν νεκρὰν αὐτῶν ἡλικίαν ἀπὸ τὴν συνεχῆ τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων ἀνάγνωσιν· ὁ φιλοσοφικὸς οὗτος στοχασμὸς δὲν εἶναι ἰδικὸς μου, ἀλλὰ τοῦ ἔμπορος Λυκούργου (κατὰ Λεωκράτ. §. 27) «Τούτων τῶν ἐπῶν [τοῦ Ὀμήρου] ἀκούοντες, ὃ ἄνδρες, οἱ πρόγονοι ἡμῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ζηλοῦντες, οὕτως ἔσχον πρὸς ἀρετὴν, ὥστε οὐ μόνον ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πατρίδος, ἀλλὰ καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὡς κοινῆς, ἤθελον ἀποθνήσκαι. Οἱ γὰρ ἐν Μαραθῶνι παραταξάμενοι τοῖς βαρβάροις κ. τ. λ.». Ὀλίγον ἀρχήτερα (αὐτ. §. 26) εἶχεν ὁ Λυκούργος φέρει μαρτυρίαν τοῦ Ὀμήρου στίχους ἐξ ἀπὸ τὴν Ραφιδίαν O, 494-499, πρὸ τῶν ὁποίων λέγει, «Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟΝ παρασχέσθαι ΕΠΗΝΟΝ (γρ. καὶ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟΥ παρασχέσθαι ΕΠΗΝ, ἢ, καὶ τινὰ τῶν Ὀμήρου παρασχέσθαι ἐπῶν) οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ἡμῶν οἱ πατέρες σπουδαῖον εἶναι ποιητῆν, ὥστε νόμον

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ηται, ως παραδείγματα τῆς συγγραφῆς καὶ ποιήσεως (1), τὸν ὅποιον οἱ παλαιοὶ μὲ βωμούς ἐτίμησαν, καὶ οἱ νέοι τῆς Εὐρώπης σοφοὶ δὲν ἔπαυσαν ἔτι νὰ θαυμάζωσι, κατεδικάστη ἀπὸ Γραμματικῶν τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ μετὰ παρέλευσιν δύο χιλιῶν καὶ σχεδὸν τετρακοσίων ἐτῶν, ὡς ὁ πλέον σόλοικος, ἦγουν ὡς ὁ πλέον ἀμαθὴς τῆς ἰδίας αὐτοῦ γλώσσης ποιητής. (Ἀκολουθεῖ).

Η ΠΡΩΤΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ
ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ SAVARY.

Πρὸς τὸν Κ. Α. Μ.

Ἀλεξάνδρεια, τῆ 24 Ἰουλίου 1777.

Ἡ σιγή μου, Κύριε, διεγείρει τὰ παράπονά σας. Ἐπικαλεῖσθε τὰς ὑποσχέσεις μου. «Ποῦ εἰσὶν, λέγετε, αἱ εἰκόνες τῶν ἀνατολικῶν ἠθῶν τὰς ὁποίας προσεδόκων κατ' ἀρέσκειαν ὑμῶν ἵνα παρατηρήσω αὐτάς; Πῶς! παρήλθον τρία ἔτη ἀφοῦ περιηγείσθε τὴν Ἀίγυπτον, καὶ εἰσέτι δὲν μοι ἐγράψατε λέξιν τινα περὶ χώρας ὀδισσίου μεταξὺ ὄλων τῆς γῆς τῶν χωρῶν;» Τοιαῦτα αἱ μὲμφεις σας. Ἀλλ' ἀναμνήσθητε τὰς ὁποίας μοι ἐδόσατε συμβουλὰς ὅταν ἀνεχώρουν ἐκ τῶν Παρισίων, καὶ εἶλετε μὲ δικαιολογήσει. «Ὡ νέε, πορεύεσθε εἰς γῆν ξένην, ὅπου θέλετε εἰδεῖ νέους ἀνθρώπους. Παρατηρήσατε τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ κλίματος, τὴν ἰσχυρὴν τῆς θρησκείας, τὴν δεσποτικὸν νόμον τῶν ἀρχαίων ἐθίμων, καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν ὁποίαν ὁ δεσποτισμὸς συνεχῶς ἐξασκεῖ ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων, καὶ θέλετε εὖρει τὴν ἱστορίαν τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀρετῶν αὐτῶν· πρὸς διευκρίνισιν τῆς σπουδῆς ταύτης μάθετε τὰς ἠλώσας τῆς Ἀνατολῆς, συνδιαλέχθητε μετὰ τῶν Ἑλλήνων, τῶν Τούρκων, τῶν Ἀράβων, ζήσατε μετ' αὐτῶν, ὅπως ἴδητε ποδοῦ οὗτοι· ἀφήσατε ἐν Γαλλίᾳ τὰς προλήψεις σας, προσπαθήσατε νὰ διαγράψητε φυσικῶς τοὺς ὁποίους θέλετε εἰδεῖ λαοὺς, ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Τούρκος δὲν μεταβάλλει φύσιν καὶ μὴ παραστήσῃτε τοὺς Παρισίους ὡς τὸ μέγα Κάϊρον.» Τοιαῦτα ἦσαν αἱ διδασκα-

νῆεντο καθ' ἑκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων, μόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν βραβυδεύσθαι τὰ ἔπη, ἐπίδειξιν ποιούμενοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων προηροῦντο». Περὶ δὲ τοῦ νόμου νὰ βραβυδῶνται τοῦ Ὀμήρου τὰ ἔπη εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων λέγει τι καὶ ὁ Πλάτων (Ἰππαρχ. σελ. 226).

(1) Ἡ ἀμίμητος εὐφρόδεια τοῦ Πλάτωνος εἶναι ἀναμφιβόλως ἀποτέλεσμα τῆς συνεχοῦς ἀναγνώσεως τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων. Ὁ Αἰγύπτιος ὠνομάζετο, μὲ πολλὰ νόστιμον μετριοφροσύνην, τὰς τραγηδίας του, Ἀποράγια τῶν μεγάλων δεῖπνων τοῦ Ὀμήρου (Ἄθην. Η, σελ. 347).

λαί αἰ μ' ὑπὸ γόρευσεν ἡ σοφία σας. Τὸ λογικὸν σας μὲ κατέπεισε περὶ τούτων, ἡ φιλία σας μοὶ κατέστησεν αὐτάς ἀκριβεῖς, καὶ διέμειναν ἐγκεχαραγμένα ἐν τῇ μνήμῃ μου. Τριετείς περιηγήσεις, πόνοι καὶ μόχοι ἀφιερῶθησαν ὅπως πραγματοποιηθῶσιν. Ὅταν σὰς γράφω ταχύτερον θέλω εἶσθαι πρὸς ὑμᾶς ἤττον εὐπειθῆς.

Ἦθελα κρίνει εὐλογον νὰ σας ὀμιλήσω, κατὰ πρότον, περὶ τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν ἐπαναστάσεων αἰ ὁ χρόνος καὶ τὰ δεινὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπήνεγκαν. Δυνάμει τῶν ἀρχαίων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ πατρὸς Sieard, τοῦ Pokoke, τοῦ Nieburh καὶ τοῦ Danville συνήρμισα τὰς παρατηρήσεις μου. Ὁ τελευταῖος οὗτος γεωγράφος, ὅστις, διὰ τῆς σοφῆς αὐτοῦ κριτικῆς γνωρίζει νὰ διακρίνη τὴν ἀλήθειαν μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν ἀντιφάσεων τῶν περιηγητῶν, συχνάκις μεγάλην μοὶ παρέσχε βοήθειαν. Δὲν ἐγκαταλείπω δὲ αὐτὸν εἰμὴ ἐν ταῖς χώραις ὅπου ἔπρεπεν ἀφεύκτως νὰ ἴδῃ ὅπως μὴ ἀπατηθῇ.

Ἡ Αἴγυπτος περιορίζεται πρὸς βορρῶν μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς νότον δὲ ὑπ' ἀλύσεως ὁρέων δι' ὧν διαχωρίζεται ἐκ τῆς Νουβίας, καὶ περατοῦται ὑπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ. Πρὸς δυσμᾶς ἔχει σύνορα τὰς ἐρήμους τῆς Διούης, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκκοδομήθη ὁ ναὸς τοῦ Διὸς Ἄμμωνος. Τὸ μεγαλύτερον μήκος τοῦ κτιρίου τούτου ἀρχεται ἀπὸ τῆς Syenne, κειμένης ὑπὸ τὸν Τροπικὸν τοῦ Καρκίνου, καὶ φθάνει μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Burlos, ὑπερ, σχηματίζον τὴν πλέον ἐκτεταμένην ἄκρην τοῦ Δέλτα, ἀπολήγει ἔχον 32 βαθμῶν τὸ εὖρος. Ἡ διάστασις αὕτη συνίσταται εἰς διακοσίας, περίπου, εἴκοσι πάντε λεύγας, καὶ τὸ μεγαλύτερον αὐτοῦ πλάτος εἰς ἐξήκοντα ὀκτώ, εὐθείαν ἄγοντες γραμμὴν ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ Πηλουσίου πρὸς τὸν πύργον τῶν Ἀράβων, ἄλλοτε ὀνομαζόμενον Taposiris. Τὸ μέτρον τοῦτο συμφωνεῖ μετ' ἐκείνου τῶν ἀρχαίων (1) οἵτινες, πεντήκοντα τεσσαρῶν λευγῶν ἑκτασιν τῷ Δέλτα ἀπέδιδον,

(1) Διόδορος ὁ Σικελιώτης καὶ ὁ Στράβων λέγουσιν ὅτι ἡ βᾶσις τοῦ Δέλτα, ἥτις ἐξείνεντο ἐκ τοῦ Πηλουσίου μέχρι τοῦ Κανώθου, τάνυν Alboukir, εἶχε μέγεθος 1300 σταδίων, τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἰσοδυναμήσωσι πρὸς 54 λεύγας. Προσθέσατε ἀκολουθῶς δεκατέσσαρας λεύγας ἀπὸ τοῦ Κανώθου μέχρι τοῦ Πύργου τῶν Ἀράβων καὶ θέλετε εἶχει 68 λεύγας. Ὁ Ηρόδοτος διηγῆται 60 σχινοῦς, δηλαδή, 80 λεύγας ἀπὸ τοῦ Κασίου μέχρι τοῦ Πηλουσίου κόλπου, ἔνθα ἐκεῖτο ὁ Ταπόσιριν. Τὸ ὄρος Κάσιος ἐμπεριέχει 12 λεύγας πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Πηλουσίου. Ἀφαιροῦντες τὸν ἀριθμὸν τούτον τῷ πρώτῳ, θέλομεν εἶχει ἐπίσης 68 λεύγας τοῦ Πηλουσίου πρὸς τὸν Ταπόσιριν. Φανερόν, ὅτι οἱ δύο οὗτοι γεωγράφοι ἐμέτρησαν τὴν αὐτὴν ἔκτασιν κατ' εὐθείαν, καὶ ἔχι πλαγίαν γραμμὴν, ὡς ὁ Ηρόδοτος, τὴν βᾶσιν τοῦ Δέλτα. Καθότι ἀπὸ Ηροδότου μέχρι τῶν κατ' αὐτοὺς χρόνων, τὸ μέρος τοῦτο τῆς Αἰγύπτου ἔχεν ἤδη αὐξηθῆ δι' ἀπείρου ποσότητος ἄμμου τὴν ὁποίαν ὁ Νεῖλος συμπαρασύρει ἐν τοῖς βίβροις αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ ἀκολουθῶν τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, ἤθελον εὖρει ἀξιοπαρατήρητον αὐξάνει.

ἀπὸ τοῦ Πηλοσίου μέχρι τοῦ Κανώβου, καὶ δεκατέσσαρας, ἀπὸ τοῦ Κανώβου μέχρι τοῦ Ταποσίρειως.

Ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω. Ἡ πρώτη ἐστὶ μακρὰ κοιλάς, ἥτις ἄρχεται ἀπὸ τῆς Σιένης καὶ λήγει μέχρι τοῦ μεγάλου Καίρου. Δύο σειραὶ ὄρεων, ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἀρχόμεναι καταβράκτου, ἀποτελοῦσι τὰ μεγάλα τῆς ὄρια, καὶ διευθύνονται ἀπὸ νότου πρὸς ἄρκτον μέχρι τοῦ ὑψώματος τοῦ Καίρου, ὅπου, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἀποχωρίζονται, ἡ μὲν φθάνει τὸ ὄρος Colzoum, ἡ δὲ λήγει εἰς λόφους ἀμμώδεις πλησίον τῆς Αλεξανδρείας. Ἡ πρώτη συγκοιταίται ἐξ ὑψηλῶν καὶ ἀποτόμων βράχων, καὶ ἡ δευτέρα σχηματίζεται ἀπὸ ἀμμώδεις λόφους κειμένους ἐπὶ βάσεως τιτανώδους λίθου. Ἐκεῖθεν τῶν ὄρεων τούτων ὑπάρχουσιν αἱ ἔρημοι, αἵτινες σύνορα ἔχουσι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸς ἀνατολάς, καὶ τὴν ἑκτασιν τῆς Ἀφρικῆς πρὸς δυσμὰς, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκτείνεται ἡ ἐπιμήκης αὕτη πεδιάς, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλύτερον πλάτος δὲν υπερβαίνει τὰς ἐννέα λεύγας. Ἐκεῖ ὁ Νεῖλος ἐλκύει τὰ ὕδατά του μεταξὺ δύο ἀνυπερβλήτων περιφραγμάτων. Πότε μὲν, ὡς ποταμὸς πρᾶος, ἀκολουθεῖ σιγαλόεις τὴν ῥοὴν τὴν ὁποίαν ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη τῷ ἐνεχάραξαν, πότε δὲ, ὡς χεῖμαρρος ἀπότομος, ἐρυθριῶν ἐκ τῶν ἄμμων τῆς Αἰθιοπίας, ὑπερπηδᾷ ἐλευθέρως τὰς ὄχθας του, κυριεύει τὰς πεδιάδας, καὶ διὰ τῶν κυμάτων του, καλύπτει ἀπόστημα διακοσίων λευγῶν. Ἐντὸς τῆς περιφῆμου ταύτης κοιλάδος οἱ ἄνθρωποι ἀνῆψαν, κατὰ πρώτην φοράν, τὴν δᾶδα τῶν ἐπιστημῶν, τὸ φῶς τῶν ὁποίων διεχύθη εἰς τὴν Ἑλλάδα (1) καὶ ἀλεπαλλήλως διεφώτισε τὴν ἐπίλοιπον οἰκουμένην. Ἡ κοιλάς αὕτη εὐφορεῖ πάντοτε ὡς ἐν ταῖς ὠραίαις ἡμέραις τῶν Θεῶν· ἀλλὰ καλλιεργεῖται πολὺ ὀλιγώτερον, καὶ αἱ περιφῆμοι αὐτῆς πόλεις εἰσὶ κατεδαφισμέναι ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ. Οἱ Νόμοι καὶ αἱ τέχναι ὑπὸ τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τῆς ἀμαθείας ἀντικατασταθεῖσαι κατεστράφησαν. Ἡ κάτω Αἴγυπτος συμπεριλαμβάνει ὅλας τὰς χώρας μεταξὺ τοῦ Καίρου, τῆς Μεσογείου, τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουεῦζ καὶ τῆς Λιβύης. Ἡ πεδιάς αὕτη, ἐπ' ἀπειρον ἐκτεινομένη, προσφέρει ξηρὰς ἄμμους, καὶ ἐμπεριέχει ζώνην καλλιεργημένων γαιῶν παρὰ τὰς διώρυγας τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ, τὴν τρίγωνον νῆσον, ἣν οἱ Ἕλληνας ἀπεκάλεσαν Δέλτα. Αὕτη σχηματίζεται ἐκ τῶν δύο τοῦ Νεῖ-

(1) Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Στράβων καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, λέγουσι κατ' ἀκριβείαν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἤρσαντο τὰς πλείστας αὐτῶν γνώσεις ἐν Αἴγυπτον. Ἐκεῖθεν ὁ Ὁμήρος καὶ ὁ Ὅμηρος μετέγαγον τὴν μυθολογίαν, καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ Δαναοῦ, τὰ μυστήρια τῆς Δήμητρας. Ἐκεῖ οἱ φιλοσοφοὶ τῶν ἐσπούδασαν τὴν ἀστρονομίαν, καὶ οἱ νομοθέται αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην τῆς κυβερνήσεως.

λου κλάδων, οἵτινες πρὸς τὸν *Batn el bakara* (ὁ ἄνεμος τῆς δαμάλεως) διαχωρίζονται χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν ὑποκάτω τῆς Δαμιέττης καὶ Ροσσέτης. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος νῆσος, ἡ εὐφορωτέρα τοῦ κόσμου, ἀπώλεσε πολλὴ τῆς ἐκτάσεώς της, διότι ἄλλοτε εἶχεν ὡς ὄρια τὸ Κανώβον καὶ τὸ Πηλοσίον (1). Ἐπειδὴ δὲ, οἱ κατακτεταί, διὰ τῶν λεηλασιῶν των, κατέστρεψαν τὸν ἀνατολικὸν τῆς Αἴγυπτου προμαχῶνα, οἱ γεωργοὶ εὐρεθέντες λίαν ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς εἰσβολὰς τῶν Ἀράβων, ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς χώρας. Οἱ ὄχαιοι, δι' ὧν, ἐκεῖσε τὰ ὕδατα ἐκομίζοντο καὶ ἡ εὐφορία ἐπήρχετο, εἰσὶν ἀπεπληρωμένοι. Ἡ γῆ παύσασα τοῦ ν' ἀροδύεται, καὶ συνεχῶς φλεγόμενη ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος, μετεβλήθη εἰς ἄγονον ἄμμον. Εἰς τοὺς τόπους ἐνθ' ἄλλοτ' ἐβλέποντο ἐξοχα εὐδαίμονες καὶ ἀθηραὶ πόλεις (2), ἐπὶ τοῦ Πηλοσιακοῦ, Τανιτικοῦ καὶ Μανδεδινιακοῦ, κλάδων, οἵτινες καὶ οἱ τρεῖς ἐνταυτῷ ἀναχωροῦσιν ἐκ τῆς διώρυγος τῆς Δαμιέττης, τὴν σήμερον δὲν εὐρίσκονται, εἰμὴ ἄθλια τινα χωρίδια περικυκλωμένα ὑπὸ φοινίκων καὶ ἐρήμων. Αἱ διώρυγες αὗται ναυσίποροι ποτὲ (3) δὲν εἶναι πλέον πάρεξ ματαία παράστασις τῆς ἀρχαίας αὐτῶν καταστάσεως καὶ συγκοινωνοῦν μετὰ τῆς Μανζαλικῆς λίμνης, μόνον, ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἐνῶ αὐξάνει τὸ ὕδωρ τοῦ Νεῖλου, καὶ ἀκολούθως ξηραίνονται. Ἐξορύττοντες δὲ αὐτὰς καὶ μεταθέτοντες τὸν βόρβηρον, τὸν ὁποῖον ἐκεῖσε ὁ ποταμὸς ἀποθέτει, ἀφοῦ οἱ Τούρκοι κατέλαβον τὴν Αἴγυπτον, ἤθελαν ἀποκαταστήσει καρποφόρους τὰς πεδιάδας, καὶ τὸ Δέλτα ἤθελεν ἔχει τὸ τρίτον τοῦ μεγάλου του. Ἐν τούτοις, Κύριε, ἐνῶ ἔχετε γενικὴν τινα περὶ τῆς Αἴγυπτου ἰδέαν, ἐπιστήσατε τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ τῆς εὐδαίμονος ταύτης χώρας, καὶ ἀκολουθήσατε τὰς ὁποίας ὑπέστη μεταβολὰς. Μετὰ χρόνους, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία τὴν ἐποχὴν μᾶς διέσωσε, λαοὶ καταθάντες ἐκ τῶν ὄρεων ἄτινα περιζωννύουσι τὸν καταβράκτην, εἰσῆλθον εἰς τὴν κοιλάδα τὴν ὁποίαν ἐπλημύρει ὁ Νεῖλος (4), καὶ ἥτις ἦτον ἔλος ἄβατον, κεκαλυμμένον ὑπὸ θρούλων καὶ καλάμων. Μετὰ πολυπλασίους καὶ συχνὰ ὀλεθρίους δοκιμὰς, ἀνεκάλυψαν τὰς πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι τοῖς ἦσαν ὑγιεῖς, καὶ διέκριναν τὸν (5) λωτὸν, τὸν ὁποῖον

(1) Στράβων, βιβλίον 17.

(2) Ἡ Βουβαστὸς, τὸ Πηλοσίον, ἡ Φακοῦσα καὶ ὅλαι αἱ πόλεις αἵτινες ἦσαν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Δέλτα εἰσὶ ὀλοσχερῶς κατεδαφισμέναι.

(3) Οἱ κλάδοι, ὁ Πηλοσιατικὸς, ὁ Τανιτικὸς καὶ ὁ Μανδεδινιακὸς ἦσαν ἄλλοτε πλώσιμοι.

(4) Ὁ Ἡρόδοτος, σ. 40, Εὐτέρπη, Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, βιβλ. πρώτον καὶ Στράβων βιβλ. δέκατον ἔβδομον ἐπιβεβαιοῦσι τὸ αὐτὸ γεγονός.

(5) Ὁ λωτὸς εἶναι ἰδιαίτερον φυτὸν τῆς Αἴγυπτου, ὅπερ αὐξάνει ἐντὸς τῶν βυάκων καὶ ἐπὶ τῶν ὄρεων τοῦ Πηλοσίου. Ἐξ αὐτοῦ ὑπάρχουσι δύο εἶδη, τὸ μὲν ἄθος λευκόν, τὸ δὲ, κακά-

ΓΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ὁ Ἡρόδοτος ἀποκαλεῖ τὸ κρίνον τοῦ Νείλου, τὸν κάλαμον τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ὀνομάζομεν ζαχαροκάλαμον καὶ οὕτως διεσώθη τὸ ἀρχέτυπον ἐγγώριον ὄνομα τοῦ (1) Cassab κάλαμου, τὸ κολοκάσιον (2), τὸ κρόμμυον καὶ τὸν κύαμον. Πολλὰ παρήλθον ἔτη πρὶν ἢ διανορθῶσι τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐγγωρίων τούτων προϊόντων. Ἡ ἀνάγκη διήγειρε τὴν βιομηχανίαν. Ἐκεῖνος δὲ, ὅστις, εἴτε κατὰ τύχην, εἴτε διὰ τῆς σκέψεως ἤθελεν εὑρεῖ εὐτυχῆ τινα ἀνακάλυψιν ἐθεωρεῖτο Βασιλεὺς ἢ Θεός (3). Ὁ Ὅσιος ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους, εἰσέτι ὄντας ἀνθρωποφάγους, νὰ τρέφονται δι' ὀπῶρων ἀντὶ τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός. Ἡ Ἴσις, ἢ, ἡ Δήμητρα ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου, καὶ ὑψώθησαν μέχοι τοῦ βαθμοῦ τῶν Θεῶν. Ἡρακλῆς ὁ Αἰγύπτιος, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἡρώων οἱ ὁποῖοι ἔφεραν τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀπήλλαξε τὴν Θηβαΐδα τῶν κατασπαρασσόντων αὐτὴν τεράτων, διὸ καὶ τῷ ἴδρυσαν βωμόν. Ἐν ὅσῳ οἱ λαοὶ τῆς ἀνω Αἰγύπτου διεφιλονείκουν εἰς τοὺς ἀγροίους τὰ ἐκτεταμένα τῶν ἔλη (4), ἡ θάλασσα, κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ἤραχετο νὰ προσκρούσῃ τοὺς πόδας τῶν ὀρέων ὅπου εἰσὶν ἐκδομημένοι αἱ πυραμίδες. Ἐβυθίζετο δ' ἐκεῖθεν τοῦ πύργου τῶν Ἀράβων, λίαν μακρὰν, ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐκάλυπτε μέρος τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέξ, καὶ ὅλη ἡ χώρα, ἥτις, νῦν, ὀνομάζεται Δέλτα, ἐσχημάτιζε μέγαν κόλπον. (Ἀκολουθεῖ).

~~~~~

χρουν. Ὁ κάλυξ τοῦ λωτοῦ ἀνοίγει ὡς ἐκεῖνος μεγάλης μελεαγρίδος καὶ ἐκφέρει μελίνον ὄσμην. Τὸ πρῶτον εἶδος παράγει στρογγύλην ῥίζαν ὁμοιάζουσαν τὸ γεωμήλον. Δι' αὐτῶν τρέφονται οἱ κάτοικοι τῶν ὄχθων τῆς Μανζαλικῆς λίμνης. Οἱ ῥύακες τῶν πέριξ τῆς Δαμιέττης καλύπτονται ὑπὸ τοῦ σερμοῦ τούτου ἄνθους τὸ ὁποῖον ὑψοῦται περὶ τοὺς δύο πόδας ὑπεράνω τῶν ὑδάτων. Ὁ Κύριος Raw διεβεβαίωσεν ὅτι τὸ φυτὸν τοῦτο ἠφάνισθη ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὸ περιγράφει ὅτῳ πῶς ὥστε δεικνύει ὅτι τὸ ὑπ' αὐτοῦ μνημονευόμενον φυτὸν οὐδ' ὅπως ὁμοιάζει τὸν λωτόν. Recherches sur les Egyptiens et les Chinois, Ἐρευναὶ περὶ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Σίνων· σελ. 150· ἀλλὰ δὲν εἶναι παράδοξον εἶναι ἐσφαλὲν ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ, διότι οἱ πλείστοι τῶν περιηγουμένων τὴν Αἴγυπτον οὐδέποτε εἶδαν τὸν λωτόν ὅστις οὐδαμῶς εὐρίσκειται ἐπὶ τῶν μεγάλων διωρύγων τοῦ Νείλου, ἀλλὰ ἐντὸς τῶν ῥυάκων οἵτινες διατρέχουσι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς.

(1) Τινὲς συγγραφεῖς εἶπον ὅτι ὁ ζαχαροκάλαμος μετεκομίσθη ἐκ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἰσως μετηνέχθη καθ' ἑαυτὸν καλλιεργείται. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι κατάγεται ἐκ τοῦ τόπου ὅστις προάγει μέγαν ἀριθμὸν ζαχαροκάλαμων καὶ ὅπου φυσικῶς φύεται. Τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα μὲ πείθει περὶ τούτου.

(2) Τὸ κολοκάσιον εἶναι φυτὸν λίαν γνωστὸν ἐν τῇ βοτανικῇ, τὸ ὁποῖον καλλιεργοῦσιν ἰδιαίτερος οἱ κάτοικοι τῆς Δαμιέττης, καὶ φαίνεται πλησίον τῆς πόλεως ταύτης ἐπὶ πεδίων κακαλυμμένων ὑπὸ τῶν πλατείων αὐτοῦ φύλλων. Ἡ ῥίζα του εἶναι κωνοειδῆς καὶ παχυτέρα ἐκείνης τοῦ λωτοῦ. ἔχει δὲ γεῖσιν ὀλιγοτέρον ἄστυον ἐκείνης τοῦ γεωμήλου.

(3) Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, σ. 24.

(4) Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Στράβων καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρουσι τὸ περὶ τούτου αἰσθημα τῶν Αἰθίοπων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΤΗΣ.

Χειρόγραφον Ἱερῶος τινὸς Ἑλλήνου.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ).

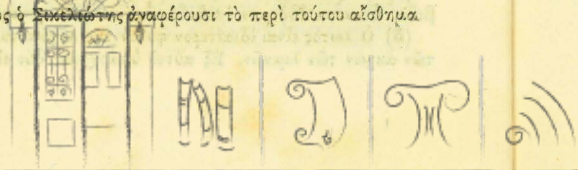
Ἡ ποίησις ὑπῆρξεν ἅπαντα ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ σοφία τῶν ἀρχαίων χρόνων, ἢ εἰκὼν τῆς φύσεως, ἡ μελωδία τῶν μεγάλων καὶ εὐγενῶν ψυχῶν, αὕτη μόνη ἠδυνήθη νὰ καταπραῦνη τὰ ἦθη, νὰ λαμπρύνῃ τὸν νοῦν, νὰ καθαρίσῃ τὰ πάθη, νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀρετὴν. Ἡ τέρψις τῆς εὐρέσεως, ἡ ἀρμονία τοῦ μέτρου, τὸ χαρίεν τοῦ ὕφους, καταπραῖνουσι τὴν θορυβώδη γλῶσσαν τῶν παθῶν, ἀπαλύνουσι τὰς σκληρὰς καρδίας καὶ διδάσκουσι τὸν ἄπειρον. Τὰ ποιήματά μας, πλήρη μαγικῆς ὥδης, ὡς νὰ ἦσαν γλυκέα καὶ ἠχηρὰ ὄργανα, ἐμψυχοῦσι τὸν κοπιόντα, καὶ ἀναπαύουσι τὸ κουρασμένον πνεῦμα. Ἰπάρχουσι βιβλία, ἅτινα συμβουλεύουσι καὶ διδάσκουσι· ἀναγκαιοῖ ὁμως νὰ ἦναι καὶ ἕτερα δυνάμενα νὰ διασκεδάζουσι καὶ νὰ τέρπωσιν· καὶ αἱ μεγάλαι ἑλληνικαὶ ἐποποιοίαι συντελοῦσιν ἀμφοτέρα: ὥστε εἴαν ἕτερα τινὰ ἐλαφρότερα ποιήματα ἡμῶν, ἄνευ τοῦ νὰ ἦναι ἐπωφελεῖ, μόνον εὐαρεσῶσιν, ἅς ἐνθυμώμεθα, ὅτι μετὰ τὴν ὠφέλειαν καὶ ἐνίοτε πρὶν αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ ἐνθουσιωδῶς τὴν εὐαρέστησιν. Ἄρα ἐπειδὴ τιμῶνται ὡς χρειώδη οἱ ἀμπελώνες καὶ οἱ ἐλαιῶνες, πρέπει νὰ περιφρονῶμεν τὴν μύρτον καὶ τὰ ῥόδα;

Ἐκεῖνοι οἱ ἄθλιοι μισάνθρωποι οἱ συκοφαντοῦντες τὴν ποίησιν, καὶ θέλοντες νὰ τὴν ἐξορίζωσι ἐκ τῶν ἐπασχολήσεων ἢ ἐκ τῶν σπουδῶν τῆς νεολαίας, δὲν ἤθελε κακῶς ὁμοιάζεσθαι πρὸς ἐκεῖνον τὸν ἄγροικον Λυκούργον τὸν υἱὸν τοῦ Δριάνδος ὅστις διὰ νὰ πολεμήσῃ τὰς μανίας τοῦ Βάκχου, ἐξεργάζοντο τὰς ἀμπέλους. Ἐὰν ὁ Λυκούργος ἐφοβεῖτο τὴν μέθην, λέγει ὁ ἐξοχος Πλούταρχος, διατί δὲν ἔκαμνε νὰ διαβῇ ῥυαξ τὶς ἐκ τῶν ἀμπελώνων του; Οὕτως ἤθελε διδάξει νὰ συγκερνᾶται ἡ ὄρμη τοῦ Θεοῦ τοῦ οἴνου μετὰ τῆς δρόσου τῶν νηφαλίων Νηρηίδων. Καὶ διατί λοιπόν! οἱ ἀναζῶντες ἠθικολόγοι καὶ ὑποκριταὶ Λυκούργοι, εἴαν ἐμελλον νὰ κυβερνήσωσι τὸν κόσμον, δὲν ἤθελον ἐπιθυμήσει ἔτι καὶ αὐτοὶ νὰ ἀποδιώξωσι τὴν ἄνοιξιν ἐκ τοῦ διαστήματος τοῦ ἔτους, καὶ νὰ ἀποτρέψωσι τὴν νεολαίαν ἐκ τῆς ὀρμητικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως!

Σοβαροὶ καὶ χωρὶς νὰ συλλογιζώμεθα ὡς οἱ Ζωῖλοι, ἅς ἀνιχνεύσωμεν ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς ποιήσεως, καὶ ἅς εἰπώμεν παραχρῆμα ὅτι αὐτὴ ἐγεννήθη μετὰ τῆς κοινωνίας. Μόλις ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ἴδονη συνώδευσαν τοὺς ἀνθρώπους, αἱ ἐνάρετοι αὐτῶν ψυχαὶ εἰσέδυσαν καὶ ἐφήμισαν τὴν γλυκύτητα τοῦ κοινοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου. Εἰς αὐτὴν τὴν εὐτυχή ἀπλότητα, ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες, συναδελφούμενοι ὅπως θυσιάσωσι πρὸς τοὺς Θεοὺς ἢ ζητήσωσι περὶ τῶν κοινωνικῶν χρειῶν, ἐδηγήθησαν τὴν μακαριότητα τοῦ ἀφθόνου καὶ ὀλιγαρχοῦς βίου των, τοὺς τοσοῦτων παρθενικούς ἐρωτας, τὰς σπανίας ἀτυχίας, τὰ σύντομα ταξείδια, καὶ τοὺς θριάμβους τῶν ἡρώων αὐτῶν. Ἰδοὺ τὰ πρῶτα ποιητικὰ διηγήματα.

Ἔως ἐκ τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ἡ γλῶσσα τῆς ποιήσεως διεκρίθη ἐκ τῆς ἀγοραίας ἐκλέγουσα λέξεις καὶ μεταπλάττουσα τὰ πράγματα δι' ὑπερβολῆς καὶ συνθέσεως. Ὡταν ὁ ἐνθουσιασμός φλογίζεται, τὰ ἀντικείμενα δὲν παρίστανται πλέον εἰς τὴν φαντασίαν ὅποια ὑπάρχουσι φυσικῶς, ἀλλ' ὅποια τὸ πάθος μετασχηματίζει. Ὁ ποιητὴς τὰ μεγαλύνει, τὰ ἀποσπᾷ ἐκ τῆς γῆς, τὰ ρίπτει πρὸς τὸν οὐρανόν, τὰ ἐμψυχώνει, κατέχει αὐτῶν γλῶσσαν τινὰ καθ' ὅλου ἐδικῆν του καὶ ὅλα ταῦτα τὰ μεγάλα σχήματα τοῦ ὕφους ἃ ἡμεῖς καλοῦμεν καταχρήσεις, ἀποστροφάς, προσωποποιίας, ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ ἀρχαία διάλεκτος τῆς ποιήσεως.

Ὁ ἐνθουσιασμός ὑψόνων τὴν διάνοιαν, ἀνέπλασεν ἔτι βεβαίαν τινὰ μελωδίαν, ἢ τὴν χαρᾶς, τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τοῦ πόνου. Αἱ δύο πηγαὶ τῆς ποιήσεως, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ὑπῆρξαν ἡ μίμησις τῆς φύσεως καὶ ἡ μουσικὴ. Οἱ πρῶτοι ποιηταὶ ἐψάλαν τοὺς στίχους των, ἐξ' ὧν προήλθεν ἡ συναρμολογία τῶν λέξεων μετὰ τῆς βοηθείας τῶν μέτρων καὶ τῶν ῥυθμῶν. Ἡ σχέσις τῶν στίχων πρὸς τοὺς ἤχους ὑπῆρξε κατὰ πρῶτον ἀνώμαλος καὶ ἀτελής· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι καθημερινῶς εὐαισθητότεροι εἰς τὰ θέλγητρα τῆς μελωδίας, ἐστερέωσαν τὸν γνώμονα τῶν χρόνων, τὴν συμμετρίαν τῶν λέξεων, καὶ ἐπροσδιώρισαν οὕτω τὴν τέχνην τῆς στιχουργίας.

Ἡ ποίησις ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαία εὐγλωττία. Λόγοι, ὁμιλίαι ἄνευ τέχνης, οὐδὲν ἤθελον παρέξει ἀποτέλεσμα ἐπὶ σκληρῶν ἀνθρώπων, ἀγαπόντων μόνον μάχας καὶ γεωργίας. Ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἐμπνευσις μόναι δύνανται νὰ ἀποσύρουν ὀπισθεν τοὺς λαοὺς τοὺς ἀπλήστους νὰ τὰς ἀκούσωσιν. Εἰς τὴν πραγματικὴν ποίησιν, ἥτις βοηθεῖται παρὰ τῆς μουσικῆς, συνέδραμον ἱερεῖς, βασιλεῖς, νομοθέται, ὅπως διδάξωσι καὶ ὑποτάσσωσι ποιμένας, γεωργούς, ὀρνιθοθήρας, καὶ ἐκεῖνους ἔτι τοὺς ὁποίους τρέφει ἡ θάλασσα, ὡς λέγει ὁ Πίνδαρος (1). Ἡ πειθὴ καὶ ἡ ὑπακοὴ ἐγεννῶντο ἐκ τῆς ποιήσεως· ἡ τέχνη τοῦ ὕφους ὑπῆρξεν ἔτι

(1) Μεγαλότα τ' ἀράτα τ' ὀρνιθολόχου τε καὶ ὄν πόντος τρέφει.

ἀτελής, ἀλλ' ἡ μελωδία αὐτὰ ἀνεπλήρου, καὶ ὁ ῥυθμός καὶ ἡ ἀρμονία ἤρχοντο πρὸς τοὺς εἰς βοήθειαν τῆς μνήμης· οἱ γέροντες ἡμῶν ἐδιηγούντο τοὺς ὡραίους στίχους εἰς τὰ τέκνα των, ὡς εὐσεβῆ τινα παραδόσιν, καὶ αἱ ᾠδαὶ ἐγένοντο τὰ χρονικά τῆς ἱστορίας, καὶ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς πολιτικῆς.

Τίνες ὑπῆρξαν λοιπὸν οἱ θεμελιωταὶ καὶ οἱ ἐντελέστεροι δημιουργοὶ τῆς ποιητικῆς τέχνης;—Ὡ Ἕλληνες! ὦ ἀκριβοὶ μου συμπατριῶται, ἀποκριθῆτι καὶ παραλείποντες κατὰ μέρος τὰ ὑπὸ Θεοῦ ἐμπνευσμένα βιβλία, ἀνώτερα πάσης συγκρίσεως καὶ παντὸς ἐγκωμίου, λέγετε ἐὰν ἐκείνη ἡ φλόξ ἢ φωτίζουσα ἔσαι τὸν κόσμον, ἠνάφη ἐξ ἄλλων χειρῶν καὶ οὐχὶ ἐξ' ἐκείνων τῶν προγόνων μας. Ἡ ἀρχαία Αἴγυπτος, ἥτις ἐκηρύχθη μήτηρ πάσης σοφίας, ἔλαβε συγγραφεῖς τινὰς ὕμνων ἀγνοουμένων τὴν σήμερον· πρὸς τοὺς δὲ, ἐὰν πιστεύσωμεν τὸν σοφὸν Δίωνα, οἱ Αἰγύπτιοι οὐδὲν ὑπελογίζοντο τὴν ποίησιν. Ὅσως ἔχη ὕδωρ νὰ πῆρ, ἐσυνείθιζον νὰ λέγωσι, δύναται νὰ ἀπέχη τοῦ οἴνου καὶ ὅτε δύναται τις νὰ μανθάνῃ τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, τί χρησιμεύουσιν οἱ καλοὶ στίχοι; Οἱ Ἄραβες μεγαλύνουσι τὰ ἀρχαῖά των ποιήματα διαιροῦντες εἰς δύο εἶδη τὰ γνωμικά καὶ τὰ ὀχληρά· τὰ πρῶτα συρράμμενα, ἄνευ συνδέσμου, κατακομμένα, συγκρίνουσιν αὐτὰ μὲ ἄλυσον μαργαρίτων· τὰ δευτέρα ἐν φράσει συνεχεῖ, ἄνευ διακοπῆς, ἐπιφορτιζόμενα ἐκ μιᾶς ἀπείρου συνεχείας στοχασμῶν, λέγουσιν ὅτι αὐτὰ, ὁμοιάζουσι μὲ πλαστὸς μαργαρίτας. Οἱ Πέρσαι ὁμιλοῦν ἔτι καὶ αὐτοὶ περὶ τῶν ἀρχαίων στιχουργημένων χρονικῶν των· ἀλλ' αὐτοὶ οὐδὲν ἄλλο εὐρίσκειται εἰμὴ ἡ ἰσλαμικὴ βαρύτερος τῆς φιλοκαλίας τῶν σατραπῶν, οἵτινες θέλουσι πάντοτε νὰ ὀνομάζωνται Σεληναὶ καὶ Ἡλιοὶ. Τέλος πρὸς βορρᾶν οἱ Σκανδιναυοὶ εἶχον τοὺς Σκάλδους των· οἱ Κελτοὶ, τοὺς Γαλάτας Δρουίδας των· οἱ Βρετταννοὶ καὶ οἱ Γερμανοὶ τοὺς Βάρδους.—ἀλλ' ὁ Ὀμηρος ἵπταται ὡς ἀετὸς ἐφ' ὄλων τούτων τῶν αἰδῶν τῶν πρώτων αἰῶνων, τόσον δι' ἀρχαιότητα ὅσον καὶ διὰ ὕψος μεγαλοφυΐας.

Ναί, ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἡ πηγὴ πάσης ποιήσεως, πάσης ἐπιστήμης· ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου, ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, τῶν ὀρέων μας, κατ' ἀρχὰς ἀντήχησεν ἡ φωνὴ τῶν Μουσῶν· ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος ὁ Ἀπόλλων ἀντήχησε τοὺς πρώτους ἐναρμονίους ἤχους τῆς λύρας αὐτοῦ· τὸ τερπνὸν καὶ συγκερασμένον κλίμα τῆς Ἑλλάδος, ὁ οὐρανὸς αὐτῆς αἰεὶ καθαρὸς, πάντοτε γαλάζιος ἐδακτυλοδείχθησαν παρὰ τῆς φύσεως ὅπως καταστηθῶσιν ὁ ναὸς τῶν Χαρίτων· καὶ αἱ Χάριτες, κατὰ τὸν Πίνδαρον, ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ ποίησις. Τίνα ἦσαν τὰ ὑπέρογκα καὶ κούφα ποιήματα τῶν ἑλλήνων καὶ ῥωμαίων καὶ βαρβαρῶν καὶ αἱματώδεις κραυγαὶ τῶν ἐθνῶν τοῦ πό-

ΙΛΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

λου, ἐνώπιον τῶν χαριέντων ἀσμάτων τῶν τοσοῦτων ἀπλοϊκῶν καὶ ἠχηρῶν τῶν Ἑλλήνων; Αὐτοὶ μόνοι, ἀνέκαθεν, ἔμαθον νὰ καλλωπίζωσι τὰς ἐννοίας μὲ ἔμμετρόν τινα ῥυθμὸν, καὶ νὰ κοσμήσῃ τὴν φύσιν τῶν ἀνθῶν τῆς πλουσιωτέρας καὶ ἀρμονικωτέρας διαλέκτου τοῦ κόσμου.

Νηπιαζούσης τῆς κοινωνίας ἡ ποίησις ὑπῆρξε γενικὴ διάλεκτος· ὁ Μίνως ἔψαλλε τοὺς νόμους αὐτῆς συνοδευόμενος μετὰ τῆς λύρας. Μετὰ τὴν εὐρεσιν τῶν χαρακτῆρων, Ἡσίοδος, Θάλῃς, Εὐδοξος, ἔψαλλον τὰ γνωμικὰ καὶ τὰς ἀνακαλύψεις αὐτῶν ἐπὶ τῆς γεωργίας καὶ ἀστρονομίας· ἡ ἱστορία μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Κάδμου καὶ τοῦ Φερεκίδου ἐκ Σκύρου, ἐχρησιμεύθη ἐκ τῆς παρασκευῆς τοῦ ἔπους, καὶ ἐκ τοῦ θελήτρου τῶν ἀλληγοριῶν.

Ἄλλ' ὅτε αἱ ψυχαὶ ἐκουράσθησαν ἐκ τοῦ μύθου καὶ ἤττησαν σοβαρωτέρας διδασκαλίας, ἡ ἀκαμπτος φιλοσοφία κατέβη ἐκ τοῦ ὀχήματος τῆς μητρὸς ποιήσεως, καὶ ῥίπτουσα κατὰ μέρος τὰ λαμπρὰ καὶ πομπώδη καλύμματα ἅτινα ἐνέδυσαν τὴν διαδοχὴν αὐτῆς, ἐδανείσθη παρὰ τῆς γραμματικῆς τὸν ἀπλούστερον μανδύαν· ἔκτοτε τὰ γράμματα διαιρέθησαν, καὶ ἕκαστος κλάδος τοῦ παιητικοῦ δένδρου προήγαγεν ἴδιον αὐτοῦ καρπὸν· ὁ ἱστορικὸς ἐξέθεσεν ἐν πεζογραφίᾳ τὰ διηγήματα τῶν συμβάντων· ὁ ἠθικολόγος τὰ γνωμικὰ του· ὁ ῥήτωρ τὴν τέχνην τοῦ πείθειν καὶ συγκινεῖν· ἡ δὲ ποίησις ἀποβρίπτουσα τὰς φυσικωτέρας οἰκειὰς ὠραιότητος, δὲν διετήρησεν εἰμὴ τὴν τέχνην τοῦ ἀρέσκειν. Ἀναμφιλόγως μεγαλυνομένη οὕτω καὶ βοηθουμένη ἐκ τούτων τῶν εὐτυχῶν ἐπικουριῶν ἃς αἱ ὠραῖαι τέχναι δανείζονται ἀλλήλαις, ἡ φιλολογία ἐτελειοποιήθη· ἡ στιχουργία ἐκανονίσθη καὶ ἐλεπτύθη· καὶ αἱ ἐννοιαὶ προέβησαν ἐκλεκτότεραι· ἀλλ' ἡ εὐφυΐα τῶν πρώτων ποιητῶν προήγαγε· σπινθήρ τις ἐξήρκει ὅπως ἐξάψῃ ἐκείνας τὰς μεγάλας ψυχὰς, καὶ ἐξυπνήσῃ τὰ εὐγενῆ αὐτῶν πάθη· ὑψουμένη κραυγὴ τις ἀρμονικωτέρα καὶ περιθάλλουσα ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἐτάραττεν αὐτάς, καὶ ἐπληροῦντο αἱ συνελεύσεις τῶν Ἑλλήνων ἐξ' ἀσμάτων θρησκευτικῶν καὶ ἐμπνευσμένων. Οἱ νεώτεροι συγγραφεῖς ἔσπευσαν ν' ἀναπληρώσασιν ὅ,τι ἔλλειπεν ἐξ' αὐτῶν παρὰ οἴστρου, εὐφυΐας, καὶ δημιουργούσης ἰσχύος διὰ διορθωμένου ἀστείου καὶ γλαφυροῦ ὕφους· ἠσυχάζοντες ἐν τῇ οἰκίᾳ κατεπονοῦντο θερμαίνοντες τὴν φαντασίαν· συνεχῶς ἔτι γονυκλιτοῦσιν ἀπέναντι τῆς τέχνης τοῦ ἀγάλματος καὶ ἱκετεύουσιν αὐτὸ ἵνα ἐκπροσωπέσῃ τὴν φύσιν, τὰ δὲ ψυχὰ ἔπη των, ἀνευ ἐνθουσιασμοῦ, ἀναλάμπουσι πάντοτε ὡς λύχνος καὶ οὐδέποτε ὡς ἥλιος.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἡ ΕΡΥΘΡΑ ΤΑΙΝΙΑ.

Α΄.

Ἡ νέα μεγάλη ἡγεμονία Αἰκατερίνη τῆς Ρωσσίας περιεπάτει, κεκλιμένην ἔχουσα τὴν κεφαλὴν, τοὺς διαδρόμους τῶν ἀνακτόρων. Εἰς τὰ πλάγια τῆς ἴσατο ἡ ὠραία ἡγεμονία Δασκῶφ σύντροφος καὶ φίλη τῆς. Ἡ Αἰκατερίνη ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἐπιστολὴν τινα καὶ ἤτο κατὰ πολλὰ τεταραγμένη. Οὐδεμία τῶν δύο συντρόφων ὁμίλει. Ἡ ἡγεμονία ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ἐφαίνετο καὶ αὐτὴ ἐπίσης τρομασμένη, καὶ στραφεῖσα πρὸς τὴν μεγάλην ἡγεμονίδα τὴν εἶπεν·

—Τί δηλοῖ τοῦτο; Καὶ τίς τολμᾷ νὰ σὲ διευθύνῃ τοιοῦτους λόγους;

—Ὁ Γρηγόριος—ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη ἀνυψόνουσα τοὺς ὤμους.

—Ὁ ἀνόητος!—εἶπεν ἡ ἡγεμονία. Ἡμεῖς ἔχομεν τόσην δυσκολίαν διὰ νὰ κρύψωμεν ἓνα, καὶ τώρα πῶς θὰ κάμωμεν διὰ νὰ κρύψωμεν δύο! Τοῦτο δὲν δύναται Κατίγκο νὰ γείνη. Διακινδυνεύομεν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ζωὴν.

—Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίθη ἡ μεγάλη ἡγεμονία, ἀλλ' ὅμως πρέπει νὰ γείνη οὕτως. Ἐνας κίνδυνος περισσότερο ἢ ὀλιγότερον τί πειράζει; Πάντοτε εἴμεθα χαμένοι.

—Σιωπά, διὰ τὸν Θεὸν μὴ μὲ φέρεις εἰς τοσαύτην ἀπελπισίαν. Ἀκόμη ὅλα δὲν ἐχάθησαν, καὶ ἐὰν ἐσλήσωμεν δυνάμει εἰσέτι νὰ σωθῶμεν.—Μετὰ μακρὰν σιωπὴν, ἡ Αἰκατερίνη ἔσχισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔκρυψε τὰ τεμάχια εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ στόματος ἐνὸς λιθίνου Τρίτωνος.

—Τί κάμνεις;—ἐφώνησεν ἡ ἡγεμονία, ἐκβαλοῦσα τὰ τεμάχια ἐκεῖνα,—δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἐδῶ ὅλα τὰ ἐρευνοῦν; Πρέπει νὰ τὰ καύσωμεν, καὶ τότε δυνάμει νὰ ἔχωμεν ἠσυχίαν.

—Αὕτη ἡ ζωὴ εἶναι ἀνυπόφορος! Εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη.

—Γρήγορα θὰ τελειώσῃ, μὴ ἀμφιβάλῃς.

—Ναὶ μὲ τὸν θάνατόν μας.

—Ὅχι· ἀλλὰ μὲ ἐκεῖνον τῶν ἐχθρῶν μας· χρειάζεται ὅμως φρόνησις, πρόνοια καὶ προσποίησης. Ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, φθάνει πλέον οἱ ἔρωτες. Τώρα δὲ ἄκουσε! χθὲς τὸ ἐσπέρας ἡ Αὐτοκράτειρα ἔλαβε προσβολὴν εἰς τὸ στήθος, ἥτις καθ' ὅσον μὲ εἶπεν ὁ ἴβαν Πλατόφ ἐστάθη πολὺ σοβαρὰ.

—Μὲ ἐμήνυσε νὰ ὑπάγω ταύτην τὴν ἐσπέραν, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνα.

—Κάτι νέον θὰ ἦναι. Τίς οἶδε μὴν εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα καθ' ἣν σὲ κράζω Μεγάλῃν ἡγεμονίδα! Ἀλλὰ σὺ δὲν τὸ βάλλεις μήτε εἰς τὸν νοῦν σου. Ὁ κόσμος ἂν χαλάσῃ σὺ δὲν κινεῖσαι.

Εἶνα καθὼς λέγει! ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη κύπτουσα τὴν κεφαλὴν.

ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

—Λοιπὸν τίποτε δὲν δύναται νὰ σὲ πρηγορήσῃ!

—Ἐχε ὑπομονήν, καλή μου φίλη. Δὲν θέλει τὸν ἰδῶ πλέον. Θὰ τὸν λησμονήσω σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

—Ὁ Θεὸς νὰ τὸ κάμῃ! ἐφώναζεν ἡ ἡγεμονίς. Ἐπειτα γραφεῖσα αἰφνηδῶς εἶπεν· Κάποιος ἔρχεται. Ἐκνοίγω ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δρόμου κάποιους μὲ στολὰς στρατιωτικὰς, ὁ ἐπὶ τῆς φυλακῆς ἀξιωματικὸς τοὺς χαιρετᾷ.—Εἶναι ὁ Μέγας ἡγεμὼν!

—Ἄφες με νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ μέγαρον, ἐφώναζεν ἡ Αἰκατερίνη, ζητοῦσα νὰ σύρῃ μετ' αὐτῆς τὴν σύντροφόν της.

—Ὅχι ἄς μείνωμεν, μᾶς εἶδαν. Δίδει τὸν βραχιονά του εἰς τὴν ἀδελφὴν μου καὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς. Ἡσύχασε!

Ὁ Πέτρος ἐπλησίασε, προσφέρων τὸν βραχιονά εἰς τὴν κόμησσαν Βορονζόφ μὲ τὴν ὁποίαν ζωηρῶς συνωλεῖται. Εἰς τὴν συνοδίαν του ἦτον ὁ παχὺς κλειδοῦχος Λουβινίν. Μ' ὄλον τὸν καύσωνα τοῦ Ἰουλίου ἔφερε μηλωτὴν μὲ χρυσὰ κομβία, καὶ μεγάλην φανάκην. Δέκα βήματα μακρὰν τῆς μεγάλης ἡγεμονίδος, ὁ Πέτρος ἔχωράτευε μὲ τὴν κυρίαν του. Ἡ Αἰκατερίνη ἐνόησεν εὐθὺς ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ γέλωτος καὶ τῶν σαρκασμῶν των· ἀλλ' ἔμεινεν ἡσυχος. Ἡ ἡγεμονίς Δασκόφ ἔκαμε μέγα χαιρετισμόν, καὶ ἡ Αἰκατερίνη ἐπίσης ἐκλίνε ὀλίγον τὴν κεφαλὴν χωρὶς ὅμως νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς.

—Λουβινίν, φίλε μου, εἶπεν ὁ μέγας ἡγεμὼν πρὸς τὸν κλειδοῦχον, εἶδες ποτὲ τοὺς Θεοὺς νὰ καταβοῦν ἀπὸ τὸν οὐρανόν;

—Ὅχι αὐθέντα, ἀλλ' εἶδα αὐτοὺς νὰ ἀναβοῦν ἀπὸ τὴν γῆν.—Καὶ πῶς;—Ἰδοὺ, ὦ ἡγεμὼν· τὸ περιεχόμενον μιᾶς βαυκάλεως τῆς Βόργονίας εἶναι ἕνας Θεὸς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ αὐτὸς σὲ ἀρπάζει μαζύ του, καθὼς θὰ ἐπαρτήρησες πολλάκις, καὶ σὲ ἀναδιβάξει εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

—Καλὰ, καλὰ, νόστιμη... Ἀλλ' ἐδῶ πραγματεύεται περὶ μιᾶς Θεᾶς. Ἰπαγε ἐκεῖ καὶ πρόσφερε τοὺς χαιρετισμούς σου εἰς τὴν Ἀθηνᾶ, ἀλλὰ κύταζε καλὰ νὰ τοὺς προσφέρῃς ἐδαφιαίως.

Ἡ Αἰκατερίνη προσελθθεῖσα, εἶπε πρὸς τὸν γελωτοποιὸν ὅστις ἐπλησίαζεν.

—Εἰπέ εἰς ἐκείνον ὅστις σὲ ἐπεμψε, ὅτι οἱ Θεοὶ εὐρίσκονται πολὺ ὑψηλά, καὶ διὰ τοῦτο οἱ θνητοὶ δὲν δύναται νὰ τοὺς προσβάλουν.

—Ἀκούεις! εἶπεν ἡ κόμησσα, μὲ αὐτὴν τὴν κυρίαν δὲν δύναται τις ποτὲ νὰ χωρατεύσῃ, δὲν εἶναι συγχωρημένον μητὲ νὰ τὴν θεωρήσῃ τις. Ἰπάγωμεν, ὑπάγωμεν, ἐπειδὴ ἐδῶ εἶναι ἀνυπόφορος ζέση.

Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἡ κόμησσα Βορονζόφ ἦτις ἔφερε διὰ πρώτην

φορὰν τὰ ὑποδήματα μὲ τὰ ὑψηλὰ καττύματα (τακούνια), τότε τοῦ συρμοῦ, τῆς ἔπεσε τὸ ἐν, καὶ κύψαπα διὰ νὰ τὸ σηκώσῃ ὁ Πέτρος τὴν ἐκράτησε λέγων·

—Ὅχι Μασκίνσκα εἶσαι πολὺ παχεῖα διὰ νὰ κύψῃς, καὶ γραφεῖς πρὸς τὰς κυρίας εἶπεν·

—Κυρία, λάβε τὴν κλοσύνην νὰ ὑποδέσῃς τὴν καλὴν μας φίλην.

Ἡ ἡγεμονίς Δασκόφ ἠτοιμάζετο, ἂν καὶ ἀκουσίως, νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγὴν, ἀλλ' ὁ Μέγας ἡγεμὼν τὴν ἐμπόδισε καὶ ἔνευσε τῆς συζύγου του νὰ κάμῃ τοῦτο.

—Ὡ μὴ μὴ, τὸν εἶπεν σιγὰ ἡ κόμησσα ἐρυθριῶσα, μὴν κάμνεις τοιαῦτα παιγνίδια, Πέτρε! ἀλλ' αὐτὸς χωρὶς νὰ δώσῃ ἀκράσιν ἐξηκολούθησε

—Σὲ διορίζω, κυρία, ἐγὼ ὁ Πέτρος, νὰ βάλῃς τὸ ὑπόδημα εἰς τὴν κόμησσαν. Ἡ Αἰκατερίνη ἐκινήθη, ἠτένισε τὸν σύζυγόν της μὲ ὄζον καὶ βαθὺ βλέμμα, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσήκωσε τὸ ὑπόδημα καὶ τὸ ἔδωσε τῆς κομήσσης, ἦτις, λαμβάνουσα αὐτὸ ταχέως ἐψιθύρισε· Πόσον ὁ κύριός μας ἀγαπᾷ νὰ παίξῃ!

—Ἄς εὐχαριστήσωμεν τὴν καλὴν μας κυρίαν, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ ἄς ἤμεθα πάντοτε ἔτοιμοι νὰ κάμωμεν τὸ ἴδιον εἰς αὐτὴν.

Ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἀπεκρίθη.

Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἐρυθρὰν ταινίαν, ἦτις ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ ὑποδήματος.

—Καὶ πῶς Κυρία θέλεις νὰ κρατήσῃς τὴν ταινίαν;

—Ἐὰν τὸ συγχωρῇ ἡ Ἰψηλότης σας, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ἡ μεγάλη ἡγεμονίς, θέλει τὴν φυλάξω πρὸς ἐνθύμησιν τῆς περιστάσεως ταύτης. Ὁ Πέτρος ἐμειδίασε, καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ὅτε ἐπλησίασαν εἰς τὸ μέγαρον ἡ κόμησσα Βορονζόφ τὸν εἶπε, σφίγγουσα τὴν χεῖρά του·

—Ἀξίζεις μύρια φιλήματα, ἀγαπητέ μου! Τέλος πάντων ἔδωσες εἰς αὐτὸ τὸ παιδάριον τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον τοῦ ἔπρεπε.

—Καὶ δὲν εἶναι ἀκόμη ὄλον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βούλομαι νὰ τῆς δώσω.

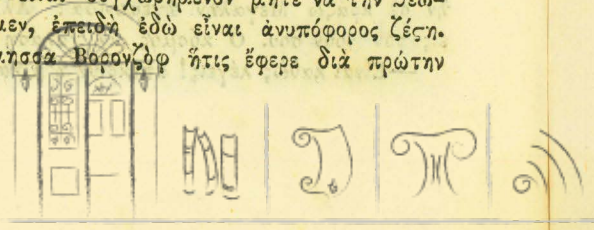
—Καὶ τί ἄλλο;

—Φυλάττω ἀκόμη εἰς ἓν κρυφὸν κιβώτιον μίαν καλύπτραν καλογραίας κεντημένην ἀπὸ τὴν γραῖαν Μόρφαν, καὶ ἐστολισμένην διὰ στεφάνου μαργαρίτων.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἔκαμε τοσοῦτον νὰ γελάσῃ τὴν κόμησσαν ὥς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναβῇ τὴν κλίμακα, καὶ εἶπεν εἰς τὸν φίλον της·

—Καὶ πότε σκοπεύεις νὰ ἐκβάλῃς ἔξω τὴν ὠραίαν ταύτην καλύπτραν;

—Θὰ ἴδωμεν πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἀκολουθήσῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἀπήντησεν ὁ Πέτρος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥ
ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΝ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΝ Π. Π. ΗΓΟΛΛΥΣ

—Καλά, καλά, ἔχω αρκετὴν ὑπομονήν.—Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγαρον. Αἱ δύο φίλοι ἐξηκολούθησαν τὸν περίπατόν των. Ἡ Αἰκατερίνα ἦτο θανατηφόρου ὀχρότητας καὶ ἐκλονεῖτο. Τέλος στραφείσα πρὸς τὴν ἡγεμονίδα τὴν εἶπεν·

—Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἐξέθρισις δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ μεγαλητέρα; —Ἀληθέστατον.

—Καὶ τώρα, ὑπέλαβεν ἡ Αἰκατερίνη, θὰ ἰδῆς τί θὰ πράξω. Ὁργίζομαι δυσκόλως, ἀλλ' ὅταν ὀργισθῶ ἡ ὑπόθεσις γίνεται περὶ ζωῆς καὶ θανάτου.

—Λοιπὸν ἄς ᾔναι! Οὕτως θὰ κάμῃς νὰ σιωπήσουν οἱ ἐχθροὶ σου, οἵτινες σὲ ἔλεγον θειλὴν, τοῦλάχισον συνετὴν διὰ νὰ μετριάσωσι τὴν ἐκφρασίαν.

—Καὶ πρέπει τις νὰ ᾔναι συνετὸς, ἂν θέλῃ νὰ ἐπιτύχῃ. Ἡ ἐκδίκησις καθίσταται τόσον γλυκυτέρα ὅσον περισσότερον μελετᾶται, καὶ ἀναβάλεται. Τώρα ἄς σκεφθῶμεν περὶ ἡμῶν. Θέλεις νὰ ἐπιφορτισθῆς μίαν ἀπάντησίν μου πρὸς αὐτόν;

—Θὰ ᾔναι εἰς ὑπηρεσίαν, ἀπεκρίθη ἡ ἡγεμονίς.

—Καὶ οὐ ὕπαγε εἰς τὸν στρατῶνα, ἐκεῖ θὰ εὖρης πολλοὺς φίλους τοῦ Γρηγορίου. Χαιρέτησε αὐτοὺς ἐξ ὀνόματός μου· μετὰ ταῦτα ὕπαγε εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Καζάν δεξιῆτι ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ κάμε μεγάλας ἐλεημοσύνας εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἴδου χρήματα.

—Πῶς; ἔχεις χρήματα, φίλη μου, εἶπεν ἡ ἡγεμονίς μὲ περιχαρῆ τόνον.

—Σίγα! ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη, θεωροῦσα γύροθεν ὁ ἀπεσταλμένος γάλλος. . . .

—Ἐννοῶ. Λοιπὸν ἡ μικρὰ ἔκδοσις τοῦ Μολιέρου ἦν ἔλαβες χθές; . . .

—Περιεῖχε μετὰ τῶν φύλλων τραπεζιτικὰ γραμματίαια, ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη. Ὁ Μαρκέσιος μὲ ἔγραψεν ὅτι γνωρίζων ὅτι ἐπεθύμουν μίαν ἔκδοσιν μετὰ σημειώσεων, μὲ ἐπέμψε μίαν, ἐλπίζων ὅτι ἤθελε μὲ εὐχαριστήσῃ τὰ μέγιστα. Οὐδέποτε ἀνέγνωσα τὸν Μολιέρου μετὰ τοσούτου πόθου.

—Τὸ πιστεύω. Τώρα ἄς χωρισθῶμεν. Ὑπάγω νὰ ἐκτελέσω τὰς ἐντολάς σου. Καλὴ ἐντάμοσις. (Ἀκολουθεῖ).

ΕἰΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὁ ἀριθμὸς οὗτος συμπληροῖ τὸ Δ' ἔτος τοῦ Περιδικοῦ μας, καὶ ὡς δὲν ἐλλείψαμεν εἰσέτι νὰ ὑπηρετῶμεν τὸ μέσον τοῦτο τῆς ἀληθινῆς προόδου, οὕτω καὶ θέλομεν ἐξηκολουθήσει, ἐπικαλούμενοι μόνον τὴν συνδρομὴν τῶν ἀληθῶς ἀγαπώντων τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν τάξιν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

AL.Σ3.41.φ6.0016

Εἰς τὸ τυπογραφεῖον «Ὁ Ζακύνθος».

ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΙΝ Τ' ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΒΙΒΛΙΑ.

'Αλφαθητάριον μικρὸν	Πέν. 4
'Αλφαθητάριον μέγα	» 2
'Αλφαθητάριον Ἴταλικὸν μικρὸν	» 4
Νέον Ἀγγλικὸν Ἀλφαθητάριον. Μέρος Α'. ἔκδοσις δευτέρα	» 3
Συλλογὴ τῶν γνωστῶν Ποιημ. τοῦ Μεγ. Ποιητοῦ Ἰππ. Διονυσ. Κ. Σολωμοῦ	» 15
Τὸ Καύχημα τῶν Χριστιανῶν Ἑλλήνων Ποιημάτων ἀνέκδοτον	» 2
Ποιημάτων ἐπονομαζόμενον οἱ Τεχνίται εἰς νέον τινα Τεχνίτην ὑπὸ Ε. Μ.	» 9
'Ἡ Εὐμορφὴ Βοσκοπούλα Ποίημα Νικολάου Δριμουτικῆ τοῦ Κρητῆς	» 3
L' Angelo della Misericordia del Professore L. I. Marzocchi	» 26
Μῦθοι τοῦ Αἰσώπου Ἴταλικοὶ Μέρος Α' καὶ Β'. ἕκαστον	» 2
'Αναγνώσματάριον	» 3
'Ερμηνεία περὶ τῆς υγιεινῆς τοῦ βρέφους	» »
Μηολόγιον μὲ τὰς ἑορτάς τοῦ ἔτους καὶ τὰ Πασχάλ. ἀπὸ 1855 μέχρι 1900	» 4
Πίναξ ἐξ οὗ εὐρίσκει ἕκαστος ἀκριβῶς τὴν σχέσιν τῆς Ἰονίου Δίτρας μετὰ τῆς Ὁκάδος καὶ Δριμίων	» 2
Σύνοψις Ἱερὰ	» 12
Ἱστορικὸν Διήγημα ἐπονομαζόμενον Γενοθέφα ἢ ἡ Ἀρετὴ θριαμβεύουσα	» 15
Προσκυνητάριον τῆς Ἀγ. Πόλεως Ἱερουσαλήμ ὑπὸ Χρυσάνθου ἐκ Προύσης	» 18
'Ακολουθία καὶ Βίος Τιμοθέου καὶ Μιχράς ὑπὸ Γεωργίου Ἰωαννοῦλη Ἱερέως	» 9
Κατήχησις τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιαν. Πίστεως τοῦ Ἱεροδιδασκ. Κ. Τυπάλδου	» 4
Φρασεολογικοὶ Διάλογοι εἰς 5 Γλώσσας Ἑλλ. Ἴταλ. Γαλλ. Ἀγγλ. καὶ Γερμανικῆν. Μέρος Α' καὶ Β'. ἕκαστον	» 4
Οὐρανοῦ Κρίσις ἔκδοσις δευτέρα	» 20
Μικρὴ Ὁρμημα γιὰ τα Γραμματὰ καὶ Ὁρθογραφία τῆς Ρομητικῆς Γλώσσας τοῦ Γιατροῦ Γιανη Βηλαρα' ἔκδοσις δευτέρα	» 9
Κατήχησις τοῦ Συνταγματικοῦ Πολιτεύματος	» 12
Στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας Μέρος Α'. ἔκδοσις δευτέρα	» 4
'Ἡ πληρωμένη καρδιά, δημοτικὴ ποίησις ὑπὸ Παναγιώτου Σ. Συνοδιοῦ	Δρ. 1½
Στοιχεῖα Θεωρητικῆς καὶ Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς ὑπὸ Α. Φατσῖα εἰς τρία Μέρη διηρημένα	» 5
'Αφροδίτη τῶν Ἑρώτων ἢ ὁ Υἱὸς τοῦ Τιτιανοῦ Μυθιστόρημα ὑπὸ Ἀλφρέδου Δεμουσέτου μεταφρασθὲν ὑπὸ Α. Κ.	» 4½
'Ανθὸ ἢ ἡ Φωνὴ τῶν Ἀνθῶν ὑπὸ Ν. Μ. Σ.	» »
'Εγχειρίδιον Φυσικῆς ὑπὸ Ι. Π. Πύρλα διδάκτορος τῆς Ἱατρικῆς, Χειρουργικῆς καὶ Μαιευτικῆς, Νομοιατροῦ Ἀρχαδίας, Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Τριπόλει Β. Γυμνασίου κ. τ. λ. ἔκδοσις δευτέρα	» 2½

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Όροι τής Συνδρομής.

Όσοι δεχθή τὸ πρῶτον Τεύχος θεωρεῖται ὡς ἐτήσιος Συνδρομητής.

Αἱ Συνδρομαὶ γίνονται εἰς τὸ Τυπογραφεῖον Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

Ἡ Συνδρομὴ εἶναι προπληρωτέα.

Ἡ Τιμὴ τῆς Συνδρομῆς, διὰ μὲν τὴν Ζάκυνθον Πένας 30, διὰ δὲ τὰς ἄλλας Νήσους Πένας 36, διὰ δὲ τὴν Ἀυτόνομον Ἑλλάδα δραχ. 4 1/2.

Ὁ θέλων νὰ ἀναδεθῇ τὴν ἐπιστολίαν τῆς συνδρομῆς καὶ εἰσπράξεως τόπου τινός, θέλει ἔχει συμπερόν δεκά τοῖς ἑκατόν.

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ θέλει ἀναγγέλλει εἰς τὸ ἐξώφυλλον του τὰ νεοφανῆ Συγγράμματα, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ πρὸς τὸ Τυπογραφεῖον Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ἀνταλλάσσεται μὲ πᾶν Περιοδικὸν Σύγγραμμα καὶ πᾶσαν Ἐφημερίδα.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ